

Motion till riksdagen

1986/87:Jo732

Kenth Skårvik och Leif Olsson (fp)

Vattenföroreningar i Skagerrak och på västkusten

- Samband surt vatten och demenssjukdom
- Gifterna i haven hotar vår existens
- Danskt utsläpp förstör havet
- Ett döende hav
- Aluminium i vattnet
- Nordsjön har snart nått sin smärtgräns
- Sämre siktdjup

Ovanstående är rubriker, hämtade på måfå, ur ortspressen under hösten 1986. Rubrikerna speglar en situation som i verklig mening är alarmerande. För den enskilde – för fiskets utövare, för ägare och anställda vid konserverfabriker, för turisten som älskar havet och kustlandskapet – känns det inte bättre för att gifter och föroreningar mest kommer från andra länder. Ingen känner sig heller tryggare av att åhöra diskussioner om huruvida det är gifterna som är den stora faran, eller om det är utsläppen av fosfor som måste upphöra. Fiskaren upplever att bottnar som förr var fulla av liv har blivit som öknar, råvaran till konserverfabriken måste hämtas långt ifrån, turisten får bada i vatten som är brunfärgat och luktar konstigt.

För de 2 000 aktiva fiskarna i Bohuslän känns framtiden oviss. Övergödningen kan i det korta perspektivet också innebära mera fisk i vattnet, men vad händer efter algexplosionen och efter ytterligare några års nederbörd, där regnet är den mekanism som adderar flera mindre risker till en mycket större. Regnet löser ut metaller som varit bundna. I den kalkfattiga jorden inom stora delar av västra Sverige fälls aluminiumstoffer lätt ut och förs ut i grundvattnet, ut i havsvikar och kuster. Trots att fisk och skaldjur fortfarande är den renaste livsmedelsråvara som finns att få, är även små uppmätta halter av dioxin i krabba oroande. Västerhavet är smittat av gifter, om än i mindre grad än Östersjön, det är präglat av utsläpp från industrier och kommuner i norr och i söder och av sur nederbörd. Jordbruksmarkerna läcker kväve. Enligt uppgift tas 50 % av gödseln upp i grödan, resten rinner så småningom ut i havet.

När floden Rhen når sitt utlopp, för den inte bara med sig gifter och olika kemikalier, utan också gödningsmedel i sådan mängd att det skulle räcka åt hela Hollands jordbruk! Genom strömmarna når dessa "gåvor" Nordsjön och senare även Skagerrack

Men fortfarande lever Skagerrack! Fortfarande går det att fiska t. o. m. i fjordarna, särskilt när strömmen är den rätta och vattenomsättningen god.

Men det rör sig om en nådatid! Många fruktar att det som under senare år skett i Kattegatt, också skall hända med Skagerrak. Glädjande nog finns det vissa positiva händelser att registrera. Framför allt att Danmark antagit ett miljövårdsprogram som kan få stor betydelse för våra närvatten och att man i Norge med större allvar går in för att rena utsläppen från framför allt Saugbruksföreningens anläggningar och industrierna utefter Glomma. Positivt är också att kunskapen om föroreningar och gifter i dag är större än bara för några år sedan. Det finns alltså bra underlag för åtgärder. Den oklarhet och delade uppfattningar som tyvärr finns mellan institutioner och forskare i miljöfrågorna bör inte av beslutsfattare tas till intäkt för avvaktan och alltför stor försiktighet.

I väntan på samordnade och större åtgärder kuststaterna emellan, måste vår egen regering och riksdag ta initiativ på området. Inte minst för att göra något åt de föroreningar som produceras inom landet. Härigenom kan en fortsatt försämring av Skagerraks vattenområde bromsas upp.

Hemställan

Mot bakgrund av det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att ett miljövårdsprogram skyndsamt bör utarbetas i syfte att förbättra Skagerrak och Västerhavets möjligheter att överleva som fiskevatten,
2. att riksdagen hos regeringen begär att ansvariga länsorgan och andra berörda myndigheter, framför allt på västkusten, ges direktiv om att kända föroreningskällor saneras och att miljöbrott beivras.

Stockholm den 23 januari 1987

Kenth Skårvik (fp)

Leif Olsson (fp)